

βασιλόπουλο τάισε τὰ παιδιά καὶ τὰ κοίμισε. "Όταν ὅλι κοιμήθηκαν, πᾶγ' ὁ μαῦρος καὶ λέγει τῇ βασιλοκόρ' ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ μαζὺ σ'.

"Ἡ βασιλοκόρ' δὲν τὸ δέχθηκε καὶ γὰρ νὰ τὴ φοβίσ' ἔσφαξε μπρὸς στὰ μάτια τς καὶ τὰ τρία παιδιά, ἡ δύστυχη τί νὰ κάνῃ, ὁ μαῦρος τὴ βίαζε καὶ αὐτὴ τόνε λέγ' στᾶς' νὰ πᾶγω ἔξω νὰ κάνω τὴ δουλειά μ' καὶ νᾶλθω. Τὴν ἔδεσε μ' ἓνα σχοινὶ γιὰ νὰ μὴ φύγ'. "Ο μαῦρος ἀκούγε κ' ἔσφιγγε τὰ δόντια τ'. Βγαίνει ἔξω ἡ βασιλοκόρ', δένῃ τὸ σχοινὶ σὲ μιὰ πέτρα καὶ φεύγ'. κεὶ ποὺ ἔτρεχε βλέπ' στὸ βουνὸ μιὰ φωτιά, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ φθάνῃ.

Ἐκεῖ ἦτανε ἓνας τσομπάνς, λέγ' ἡ βασιλοκόρ' στὸ τσομπάνῃ, πολὺ σὲ περικαλῶ δόμε τὴν φορεσιά σ' νὰ βάλω καὶ σὺ πάρε τὴ δική μ'.

Τὴν ἔβαλε, ντυλίξε, τὸ κεφάλ' μὲ τὴ σερόβετα ὅπως τὴν ντυλίζνε οἱ τσομπάνηδες καὶ τώρα λέγ' ἐγὼ θὰ φυλάγω τὰ πρόβατά σ'.

"Ο βασιλέας καὶ τὰ δυὸ τὰ βασιλόπουλα ὅσα ἄκουαν τὸ παραμῦθ' ἔκλαιαν, τὸ τσομπανάκ' δὲ κρατήθηκε πιά βγαίν' τὴ σερόβετα καὶ πέφτνε τ' ὁλόχρυσά μαλλιά τ', ρίχν' τὴ τσομπάνη καπέτα κ' ἀγκαλιάς τὸν ἄντρα τς. "Ο βασιλεὺς βγάζει τὴν κοπέλα καὶ τὴ βάζ' στὸ κεφάλ' τῆς κόρης του κ' ἔκαναν γάμους καὶ γάρες καὶ ἐσφαιρώσες καλὲς κ' ὡς τὰ τώρα ζούσανε, ἔζησαν καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἄλλα πατρεύανε.

Τὸν καθὴν, τὸν ντερόβ' τὴν κορὰ καὶ τὸν μαῦρο τοὺς πέταξαν στοὺς σκύλους.

29. Ἡ μητριὰ κ' ἡ παραπαίδα.

Τζετώ.

"Ενας πατέρας εἶχε τρία παιδιά καὶ τὸ κορίτσ' τέσσερα, τὸ κορίτσ' ἦτανε πολὺ ἔμορφο πήγαινε στὸ σχολεῖο καὶ τὸ κύτταζε ἡ κυρία ¹⁾, τῶλουζε, τῶπλυνε τὴν ποδιά τ', τὸ ρωτούσανε τ' ἀδέλφια τ', ποιοὺς σὲ λούζ' ἀδελφούλα; ποιοὺς σὲ πλένῃ τὴν ποδιά σ';

— Ἡ κυρία μ', ἔλεγε τὸ κορίτσ'.

Μιὰ μέρα ἡ κυρία τὸ λέγ', δὲν λὲς κορίτσ' μ', τὸν πατέρα σ' νὰ μὲ κάνῃ μητέρα σ' καὶ πὶο πολὺ θὰ σὲ λατρεύω ²⁾.

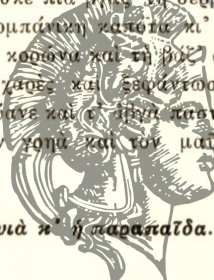
Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στὸν πατέρα τ', κ' εἶπε ὁ πατέρας τ', πές το τ' ἀδέλφια σ', σὰ θέλνε νὰ τήνε πάρμε.

Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στ' ἀδέλφια τ', τὸ δέχθηκαν καὶ τὴν ἔκανανε μητέρα.

Στὶς ὀχτὼ μέρες ποὺ τὴν πήραν, πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτασε:

1) Δασκάλισσα.—2) Περιποιοῦμαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

ΕΙΣΤΡΑΦΕΝ

24/1/41

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ'
γὼ εἶμαι πὶὸ ξμορφη
γιὰ ἢ παραπαϊδά μ';
—Καὶ σὺ ὠραία
μὰ ἢ παραπαϊδά σ',
πὶὸ ὠραία πὸ τὰ σένα.

Πῆρε τὴ βέργα πὺν βάραγε τὰ δασκαλούδια ¹⁾ καὶ βάρεσε τὴν παραπαῖδα κι' ἀπ' τὸ ξύλο πὺν τὴν ἔδωσε ἀρρώστισε. Τὸ βράδυ πὺν ἦλθανε τ' ἀδέλφια τς τὴν εἶπανε, ἔλα κάτω. Πῆγ' ἢ μητρυνιά καὶ τὰ εἶπε εἶναι ἄρρωστη, δὲν μπορεῖ σήμερις.

Ἀνέβκαν τὰ παιδιὰ πάνω, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας;

—Μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι μ'.

Κάθσανε κ' ἔφαγανε καὶ πλάγιασανε. Τὸ πρωὶ σκώθηκανε, πλύθηκανε, ντύθηκανε καὶ πήρανε τὰ ζευγάρια τους καὶ πήγανε στὸ χωράφ'.

Ἡ μητρυνιά πῆγε πάλι στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὶὸ ξμορφη
γιὰ ἢ παραπαϊδά μ';
—Καὶ σὺ ὠραία
μὰ ἢ παραπαϊδά σ',
πὶὸ ὠραία πὸ τὰ σένα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βάρεσε πάλι τὸ κορίτσι. Τὸ βράδυ πὺλθανε τ' ἀδέλφια, φωνάζνε, κατέβα ἀδελφούλα νὰ σὲ δγοῦμε, λέγ' πάλι ἢ μητρυνιά εἶναι ἄρρωστη.

Ἀνέβκανε τὰ παιδιὰ 'πάν' καὶ τὴν εἶπανε, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας;

—Μὲ πονάει τὸ κεφάλι μ'.

—Μά, τώρα λένε, πὺν τὴν πήραμε μητέρα καὶ τὴν μεγάλωσαμε ὀρφανή, τώρα γιατί ν' ἄρρωστιάη;

Εἶπ' ὁ μικρὸς στοὺς ἀλληνοὺς, θὰ ποδηθοῦμε ²⁾ τὸ πρωὶ γιὰ νὰ φύγμε καὶ γὼ θὰ κρυφθῶ νὰ μείνω, νὰ δγοῦμε τί τὸ κάνη τὸ κορίτσι' ἢ μητρυνιά μας. Σκώθηκανε καὶ οἱ τέσσεροι, τὰ τρία τὰ παιδιὰ κι' ὁ πατέρας, κ' ἔφγαγε ἀπ' τὸ σπίτι' κι' ὁ μικρὸς γύρσε καὶ κρύφθηκε.

Ἡ μητρυνιά πῆγε λούσθηκε, ἄλλαξε, χτενίσθηκε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν εἶπε:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὶὸ ξμορφη,
γιὰ ἢ παραπαϊδά μ';

1) Μαθήτριες.—2) Βάλουμε τὰ ποδήματα, τὰ παπούτσια.

—Καὶ σὺ ὦραία
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πιο ὦραία ποὶ τὰ σένα.

Σὰ πῆγε νὰ βαρέσ' τὸ κορίτσ', ἔτρεξε ὁ ἀδελφός τ' καὶ τὴν ἔπιασε καὶ τὴν εἶπε, γι' αὐτὸ ἀρρωσταίει ἡ ἀδελφή μας, αἱ, γιὰ τὴν βαρᾶς;

Τὸ παιδί βάρωσε τὴ μητρυνὰ καὶ πέρνει τὴν ἀδελφή τ' καὶ τὴν πάγ' στὸ χωράφ' κ' εἶπε στὸν πατέρα τ', πατέρα, ἀπὸ σήμερον παιδιὰ δὲν ἔχς· θὰ πάρω τὴν ἀδελφή μας καὶ θὰ φύγω.

—Ὅ, τι θέλτε, παιδιὰ μ', κάντε, τί νὰ σᾶς πῶ ἐγώ;

Πῆγ' ὁ μικρὸς στὸ σπῖτ', πῆρε τὰ ρούχα, πήρανε τὸ κορίτσ' καὶ πήγανε στὰ βουνά· κεῖ ποὺ πήγαιναν εἶδανε ἕνα πύργο, τὸν ἀνοίξανε καὶ μπήκανε μέσα. Εἶπαν τὴν ἀδελφή τς, σὺ νὰ καθίσῃς μέσα καὶ μεῖς θὰ πηγαίνομε νὰ λαγοκυνηγᾶμε νὰ σκοτώνωμε πουλιὰ καὶ νὰ σὲ φέρνομε νὰ τρώωμε καὶ σὺ μὴ τυχὸν ἔλθ' καμιά γρηὰ καὶ τὴν ἀνοίξῃς καὶ τὴν πάρῃς μέσα.

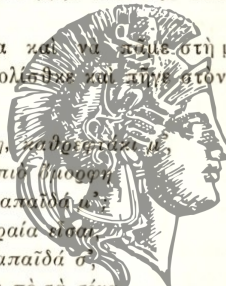
Τώρα ν' ἀφίσαμε τ' ἀδέλφια καὶ νὰ πῶμε στὴ μητρυνὰ. Αὐτὴ πάλε λούσθηκε, χτενίσθηκε, ἄλλαξε, στολίσθηκε καὶ τῆρε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Καθρέφτη, καθρέφτη, μὲ
πῶ εἶμαι πιὸ ὡραία;

γὰ ἡ παραπαῖδά σ'.

—Καὶ σὺ ὦραία ποῖς;
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πιο ὦραία ποὶ τὰ σένα.

ΑΘΗΝΩΝ

Καὶ ποῦ εἶναι;

—Τὴν ἔχνε στὸ τάδε μέρος τ' ἀδέλφια τς μέσα στὸν πύργο.

Ἡ μητρυνὰ ἔπιασε κ' ἔγινε γύφτισσα καὶ πῆρε δακτυλίδια, φουρκέτες, λεβάντες, βραχιόλια, σκουλαρίκια καὶ μάγεψε ἕνα δακτυλιδάκ' καὶ τὴν ἔβαλε στὴν σπύρτα¹⁾ μπρός, πῆγε καὶ τὸ βρῆκε τὸ κορίτσ' καὶ φώναζε κάτ' ἀπ' τὸν πύργο, φουρκέτες, βραχιόλια, δακτύλια, σκουλαρίκια. Ἄκουε τὸ κορίτσ' κ' ἀνοίξε τὸ παράθυρο κ' ἔσκυψε νὰ δγῇ.

—Δὲ μ' ἀνοίγῃς κορίτσ' μ', πῶς ὁμορφα δακτυλιδάκια γιὰ τὰ σένα, ποὺ 'σαι ὁμορφούλα.

—Δὲ μ' ἀφῖνε τ' ἀδέλφια μ', ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα.

1) Κασάκι ποὺ ἔχνε οἱ μαστιχάδες, οἱ κουλουριτζήδες μ' ἕνα δέρμα κρεμασμένο στὸ λαιμό.

—Σὰ δὲ σ' ἀφίνε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα, ρίξε ἓνα σχοινάκ' ἀπ' τὸ πα-
ράθυρο νὰ σὲ δέσω ἓνα δαχτυλιδάκ' νὰ τὸ φορέσῃς.

Μόλις τῷβαλε τὸ κορίτσι τὸ δαχτυλιδάκ', πέθανε.

Τὸ βράδυ ἤλθανε τ' ἀδελφία τ' καὶ χτυποῦσανε τὴν πόρτα νὰ τοὺς
ἀνοίξῃ χτυποῦσανε, ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγε, τὴν ἔσπρωξεν δυνατὰ κι' ἀνοίξε.
Ἀνέβκαν καὶ τὴν ἤϋρανε πεθαμμένη, κλαίγανε καὶ λέγανε, ἀδελφούλα μας,
γιατὶ πέθανες; νησι.κιὰ σ' ἀφίναμε; Κλαίγανε καὶ τραβοῦσανε τὰ μαλ-
λιά τς. Νὰ τὴ θάψνε λυπήθηκαν, πῆγαν καὶ τὴν ἔκαναν μιὰ χρυσὴ κά-
σα καὶ τὴν ἔβαλαν μέσα, ἀναψανε λαμπάδα στὸ κεφάλι, λαμπάδα στὰ
πόδια, τὴν φίλσανε καὶ ἔκλεισανε τὴν πόρτα κ' ἔφυγαν. Κλείδωσανε
τὸν πύργο καὶ τὰ κλειδιά τὰ πέταξανε στὴ λίμνη ποὺ βρίσκουνταν κοντά.

Ἦτανε ἓνας βασιλεὺς κ' εἶχε ἓνα γιὸ καὶ τὸν εἶπε, πατέρα δὲ μὲ δίνς
ἓνα καράβ' νὰ πάγω καὶ γὼ νὰ συρτανίσω στίς πολιτεῖες;

—Μπράβο παιδί μ', γιατί νὰ μὴ σὲ δώσω;

Ἐτοίμασε καράβ', τὸν ἔβαλε ναῦτες, τὸν πῆρε τὰ ψωμιά τ', τὰ φαγιά
τ', τὸν ἔδωσε καὶ παραδες γιὰ νὰ ψωνίῃ. Τὸ παιδί πῆγε σ' ὅλες τίς πο-
λιτεῖες, στὸν ἐρχομὸ ποὺ περνοῦσε ἀπ' τὸν πύργο ἔγινε τρικυμία κ' εἶπε
τὸ βασιλόπουλο, δὲν ξέρετε κανένα λιμάνι νὰ πάμε νὰ ξενοχτήσουμε;

Ἐνας ναύτης εἶπε, γὰρ ξέρω ἕνα λιμάνι, ἀπὸν πύργο εἶναι ἓνα λιμα-
νάκ'. Πῆγαν καὶ κάθσανε τρεῖς μέρες μέσα, στίς τρεῖς εἶπε τὸ βασιλό-
πουλο, παιδιά, τώρα ὁ καιρὸς καλοσύνην νὰ φύγμε.

Πῆγαν οἱ ναῦτες νὰ τραβήξουν τὴν ἀγκυρά, πάν' στὸ σίδερο ἦτανε
μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά, τὰ πῆγανε στὸ βασιλόπουλο κ' εἶπανε, ἀφέντη μας,
ἤϋραμε μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά.

—Νὰ ξαναφουντάρεστε καὶ νὰ πάμε στὸν πύργο.

Κατέβασαν τὴν βάρια, μπῆκε μέσα τὸ βασιλόπουλο καὶ τῷβαλανε
ἔξω στὴ στεριά, ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ πύργου καὶ μπῆκε μέσα. Ἀνοίξε
ὅλες τίς πόρτες κ' ἡ πόρτα ποὺ ἦτανε ἡ κόρ' μέσα δὲν ἀνοίγε, μὲ δυσ-
κολία τὴν ἀνοίξε κ' εἶδε τὴν παραπαῖδα ποὺ ἦτανε πεθαμμένη μέσα στὴ
χρυσὴ κάσα, λαμπάδες ἔκαιγαν μιὰ στὸ κεφάλι τς καὶ μιὰ στὰ πόδια
τς κ' εἶπε στοὺς ναῦτες νὰ πάρνε τὴν κάσα στὸ καράβ'.

Τὸ βασιλόπουλο δὲ ψούνσε γιὰ τὸ σπῖτ' τ', τίποτε καὶ στοὺς ναῦτες
εἶπε, σὰ φθάσμε στὴν πολιτεία καὶ γίνῃ νύχτα νὰ φέρετε τὴν κάσα στὸ
παλάτ' καὶ νὰ μὴ πῆτε τίποτε οὔτε στὸν πατέρα μ', οὔτε στὴ μητέρα μ',
οὔτε σὲ κανέναν. Μόλις βγήκανε καὶ πῆγε τὸ βασιλοπαῖδ' στὸ παλάτ',
ἔπεσε ἄρρωστο ἀπ' τὴν ἀγάπ' τ' κ' ἡ βασίλισσα τὸ ἔλεγε, παιδί μ', σ'
ἔστειλαμε καλὰ καὶ σὺ ἄρρωστός:

—Μὴ μὲ ρωτᾷς, μητέρα, δὲν εἶμαι καλὰ.

Ἐκεῖνο ὅλῃ τῇ μέρᾳ καταγίνονταν μὲ τὴν κόρ' καὶ τὴν ἔλεγε,

Τί ἔχεις καλή μ' ;

τί ἔχεις χρυσή μ' ;

καὶ δὲ μιᾷς ;

Ἡ βασίλισσα μιὰ μέρᾳ ὑποψιάσθηκε καὶ λέγ' ποιόνα νᾶχ' ὁ γιός μ' μέσα καὶ μιλάει ; κύτταξε ἀπ' τὴ χαρμάδα κ' εἶδε ποὺ μίλαγε μὲ μιὰ πεθαμμέν', ἔτρεξε στὸν ἄντρα τς καὶ τὸν εἶπε, βασιλέα μ', ὁ γιός μας ἔχ' στὴν κάμαρα τ' ἓνα φάντασμα καὶ μιλάει, νὰ τὸν φωνάξῃς στὸ περιβόλι καὶ γὼ νὰ πάγω σιγά, σιγά, νὰ δῶ τί εἶναι.

—Πάλε πάγ' στὸ βασιλόπαιδο, τ' ἔχς παιδί μ', ποὺ σ' ἔστειλαμε καλὰ καὶ μᾶς ἤλθες ἄρρωστο, πᾶνε λίγο μὲ τὸν πατέρα σ' νὰ ξεσκάσῃς. Πῆγε στὸ περιβόλι τὸ βασιλόπουλο κ' ἡ βασίλισσα πῆγε στὴν κάμαρά τ', ἀνοίξε τὴν κάσα ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' τὸ μαγεμένο καὶ ξυπνήσ' ἡ κόρ'.

Μόλις τῷβγαλε ξύπνησε κ' εἶπε ἄχ, τί ποὺ τὸν κοιμήθκα. Τῆς τῷβαλε πάλε καὶ τὴν ἀποκοίμισε· τὸ βασιλόπαιδο καὶ τοὺ μιλοῦσε μὲ τὸν πατέρα τ' θυμήθηκε τὴν κόρ' κ' ἔσπευε καὶ πῆγε στὴν κάμαρα τ', ἐκεῖ ἦτανε ἡ μητέρα τ' καὶ τὸν λέγ', τ' ἔχς παιδί μ' καὶ δὲ μὴ λές τὸν πόνο σ' ;

Τί νᾶχ' ὁ γιός μ' ;
—Μὴ στεναχωρεῖσαι γιέ μ', πᾶ ξυπνήσ' τὴν ἀπ' σ' ποὺ κοιμάται, μὰ νὰ μὴ λιγοθυμήσῃς. Ἡ βασίλισσα ἀνοίξε τὴν κάσα καὶ μόλις ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' ἀπ' τὸ χέρ' τῆς κόρης, ἡ κόρ' ξυπνήσε καὶ τὸ βασιλόπαιδο λιγοθύμισε. Σὰ ξελιγοθύμσανε τὸ βασιλόπαιδο, εἶπε, τώρα γὼ πιά μητέρα θὰ τὴν πάρω γυναῖκα.

Πῆρνε τὴν κόρ', τὴν πῆγανε στὸ λουτρό, τὴν ἄλλαξαν, τὴν συγύρσανε καὶ ἄρχισανε τὸ γάμο.

Τ' ἀδελφία τς σὰν πέθανε, ἔφυγαν καὶ χωρίσθηκαν, ἄκσανε μέσ' στὰ βουνὰ πὼς γίνονταν βασιλικοὶ γάμοι καὶ κατέβκανε κ' ἔτυχε καὶ κάθσανε σὲ μιὰ μέρᾳ στὸ παλάτ'.

Στεφάνωσανε κι' ἀρχήνσαν νὰ χορεύνε, ὁ μικρὸς ἀδελφὸς δταν ἡ νύφ' χόρευε τὴν παρόμοιαζε στὴν ἀδελφή τ' κι' ἀναστενάξε.

Τὸν ρώτσε ὁ ἄλλος, γιατί ἀνασπενάζεις πατριώτ' ;

—Πῶς νὰ μὴν ἀνασπενάζω ; ποῦχα μιὰ ἀδελφή ποὺ ἔμοιαζε τῇ νύφ' καὶ τῇ χάσαμε ;

—Ποιανοῦ παιδι εἶσαι σύ ;

—Τοῦ κὺρ Κωνσταντῆ.

Τὸν ρωτάει κι' ὁ ἄλλος, σύ ;

—Τοῦ κὺρ Κωνσταντῆ.

Ρωτοῦνε τὸν τρίτο καὶ σύ ;

—Τοῦ κὺρ Κωνσταντῆ.

Τότες ὅλι ἀγκαλιάστηκανε κ' εἶπε πάλε ὁ μικρός, αὐτὴ ποὺ χορεύει μοιάζ τὴν ἀδελφή μας.

Ἡ νύφη πὸ πάνω τοὺς εἶδε καὶ τοὺς παρόμοιασε μετ' ἀδέλφια τς καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς ποὺ ἔδειξαν νὰ τοὺς φέρνε. Τοὺς εἶπανε νὰ πάνε πάνω, φοβήθηκαν καὶ δὲ πηγαινάνε.

—Νὰ μὴ φοβοῦνται, κάτι θὰ τοὺς ρωτήσω, εἶπε ἡ νύφ'.

Φοβούνται καὶ ντρέπονταν νὰ πάνε κουρελιασμέν', χρόνια μέσα στὰ βουνιά. Πήγανε καὶ τοὺς εἶπανε, μὴ φοβοῦσθε, θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω, γιατί μαθὲ μ' ἔδειξατε μετὶ τὸ δάχτυλο;

—Εὔχαμε, λέγ' ὁ μικρός, μιὰ ἀδελφίτσα ποὺ σ' ἔμοιαζε, γι' αὐτὸ ἔδειξα.

—Ποιανοῦ παιδιὰ εἴσατε;

—Τοῦ κὺρ Κωνσταντῆ.

—Ὡστε ἀδέλφια εἴμαστε.

Ἀγκαλιάστηκανε κ' οἱ τέσσεροι καὶ ὁ βασιλὺς διέταξε καὶ τοὺς πῆγαν στὸ λουτρό, τοὺς ἔπλυννε, τοὺς ἔβαψαν καὶ τοὺς ἔδωσαν καλὰ ροῦχα. Βάσταξε ὁ γάμος μιὰ βδομάδα κ' εἶπε ὁ κὺρ Κωνσταντῆς, θὰ σὲ κάνω τρία παιδιὰ, δυὸ ἀρσενικά κ' ἓνα θηλυκόν, τοῖα καὶ ἀθάνατα. Ἐμεινε ἕγκυος, πῆγε μετὰ τὸ μῆνα γιόμει, ἡ κοιλία τς ἦλθαν οἱ ἐγγυὰ οἱ μῆνες καὶ ἦλθε μῆνυμα στὸν βασιλὲ νὰ πᾶν στὸν ποταμό. Τὸ βασιλόπουλο στεναχωρέθηκε ποὺ ἔπρεπε νὰ φύγ' κ' ἔφυγε τὴ νύκτα καὶ τ' ὥρα ποὺ ἦλθαν οἱ μέρες τς νὰ γεννήσ'.

—Μὴ στεναχωριέσαι τὸν λέγ' ἡ μητέρα τ', γὼ θὰ πάρω καλὴ μαμμὴ καὶ μετὰ τὴν εὐκολία θὰ γίνῃ τὸ παιδί.

Ἡ μητρὶα στὰ τόσα χρόνια πῆρε πάλι τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

*Καθρέφτη καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη,
γιὰ ἡ παραπαῖδά μ',
—Καὶ σὺ ὠραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πὺδ ὠραία πὸ τὰ σένα.
Ὅτε εἶσαι, ὅτε θὰ γίνης.*

Ἡ μητρὶα σκύλασε, τὴν εἶχε γιὰ πεθαμμένῃ καὶ ποῦ βρίσκεται; ρωτᾷ τὸν καθρέφτη.

—Εἶναι στὸ παλάτ', τὴν πῆρε τὸ βασιλόπουλο γυναῖκα τ' κ' αὐτὲς τίς μέρες θὰ γεννήσ'.

Μόλις τ' ἄκουσε, ἔγινε μαμμὴ, πῆρε μερικὰ ψευτογιατρικὰ τᾶβαλε μέσ'.

στή τσάντα τς, ἓνα ξουράφ' ἔβαλε στή τσέπ' καὶ ἔφγε γιὰ τὴν πολιτεία. Ἡ μητριὰ γύριζε ἔξω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ. Κατεβαίνει ἡ βασίλισσα καὶ τὴν λέγ', ἡ νύφη μ', θὰ γεννήσ', ἔλα πάνω.

Τὴν πήρανε πάν', ἡ κόρ' τὴ γνώρσε, τὴν ἐπιασαν οἱ πόνοι, τὴν κάθσανε στὸ σκαμνὶ κ' ἔκαμε ἓνα χρυσὸ παιδί, τὸ πήρανε καὶ τὴν λεχῶνα τὴν ντύσανε, τὴ σιάζανε καὶ βάλανε τὸ παιδί κοντά τς.

Τὴ νύχτα ποὺ κοιμούντανε ὅλ', ἡ μαμμὴ ἔβγαλε τὸ ξουράφ' καὶ τὸ ἔσφαξε κ' ἔβαλε τὸ ξουράφ' κάτω ἀπ' τῆς λεχῶνας τὸ μαξιλάρ'.

Τὸ πρωὶ σηκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

— Κερά μαμμὴ, τὸ παιδί τί ἔπαθε ; τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

— Τί τὸ λέτε μένα, πέστε το τὴ μητέρα τ'.

— Κυττάζετε μένα, σὰ βρῆτε τίποτε ματωμένο, ὅτι θέλτε κάντε με κ' ὅταν τὸ βρῆτε στὴ μητέρα τ', ὅτι θέλτε κάντε τὴν, γὼ δὲν ἀνακατεύουμε. Κύτταζανε στὴ λεχῶνα κ' ἤϋρανε τὸ ξουράφ' ματωμένο κάτω ἀπ' τὸ προσκέφαλο. Ἡ μαμμὴ ἔφγε, πήγε στή τς, τὸ παιδάκ' τῷθαψανε κ' ἔμεινε μόνη ἡ νύφ' μὲ τὴ πεθερά.

Ἦλθ' ὁ βασιλεὺς τὸ βασιλοπαῖδ' ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ρωτᾷ τὴ βασίλισσα, πῶς εἶναι ἡ γυναῖκα μ'.

— Καλὰ εἶναι, μὰ ἔκοψε τὸ παιδί.
Τὸ βασιλοπαῖδ' δὲν εἶπε τίποτε τὴν γυναῖκα τ', νὰ μὴ τὴν στεναχωρέσ' κ' ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἑγκύος. Νὰ σῶμε ἔγινε ἑννιά μηνου κ' ἔφθασε στὶς ὥρες τς νὰ γεννήσ' καὶ σὺν εἶπε τὸ βασιλοπαῖδ', μητέρα, νὰ πάρς καλὴ μαμμὴ, δὲ πιστεύω ἡ γυναῖκα μ' νὰ σφάζ' τὸ παιδί τς.

— Ἔξρω καὶ γὼ μαθέ, καλὴ μαμμὴ πέρνω.

Τὸ βασιλοπαῖδ', τὸ ἦλθε πάλε μήνυμα νὰ πάγ' στὸν πόλεμο, χαιρετήθηκε μὲ τὴ γυναῖκά τ', τὴ μητέρα τ' κ' ἔφγε λυπημένο.

Ἡ μητριὰ πήγε πάλε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτᾷ :

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὸς εἶναι ποιοὶ ἔμορφη,
γὼ ἢ ἡ παραπαῖδά μ' ;
— Καὶ σὺ ὡραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
ποὶ ὡραία πὸ τὰ σένα.
Οὔτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.

— Καὶ τί γίνεται ;

— Αὐτὲς τὶς μέρες θὰ γεννήσ'.

Ἡ μητριὰ φόρσε ἄλλα ρούχα, πήρε μιὰ τσάντα μὲ ψευτογιατρικά, περνοῦσε κάτω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ.

Τ' ἄκουε ἡ βασίλισσα κατέβηκε κάτ' καὶ τῇ ρώτῃ, εἶσαι καλὴ μαμμὴ;
— Πῶς δὲν εἶμαι;

— Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

— Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτὲς ἡ μαμμὴ, τῷ σφαξε ἡ μάνα τ'. Τὴν πήρανε ἀπ' ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τήνε πιάνε μερικοὶ πόν', τὴν ἔπιασαν οἱ πόνι οἱ μεγάλοι τὴν κάθισαν στὸ σκαμνί. Γένεσε, πάλε ἔκαμε ἀρσενικό παιδί. Τὸ εἶδ' ἡ βασίλισσα, χάσκε πού τὸ εἶδε τέτοιο ὥραϊο παιδί καὶ χρυσὸ παιδί. Πήρανε τὴ λεχώνα τὴν ἄλλαξαν, τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι ἔβαλαν καὶ τὸ παιδί κοντὰ τς κ' ἡσύχασε. Φάγανε φαγί, γλέντησαν καὶ πλάγιασαν, τὴ νύχτα ἡ μαμμὴ σκώθηκε πάλι κ' ἔσφαξε τὸ παιδί καὶ τὸ ξουράφ' τῷ βάλε στῆς λεχώνας τὸ προσκέφαλο. Τὸ πρῶν πού σκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' κ' αὐτὸ τὸ παιδί σφαγμένο.
— Κεῖν μαμμὴ, πάλε τὸ παιδί σφαγμένο.

— Γὼ δὲ σὰς εἶπα πῶς τὸ παιδί τὸ σφάζ' ἡ μάνα τ', κυττάξτε με, δὲν ἔχω τίποτε ἀπάνι μ'.

Κυττάζνε κείνηνα δὲν εἶχε τίποτε, στήριζε τὴ λεχώνα βλέπνε κάτ' ἀπ' τὸ προσκεφάλι τῆς τὸ ξουράφ' κατωμένο.

Ἡ μαμμὴ σηκώθηκε κ' ἔφαγε τὸ παιδί πάλιν καὶ μῆνυσαν στ' ἀδελφία τς, πῶς ἡ ἀδελφὴ σας σφάζ' τὰ παιδιά τς καὶ τ' ἀδελφία τρώμαζαν νὰ μὴ τὰ σφάζ' τὸ βασιλόπουλο, ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν τοὺς σφάζ' τὰ παιδιά. Τὸ βασιλόπουλο κέρδισε στὸν πόλεμο κ' ἦλθε, ρώτῃ τὴ μητέρα τ', μητέρα, τί κάν' ἡ γυναῖκά μ'.

— Καλὰ, λέγ', εἶναι, μὰ ἔκαμε τὸ παιδί καὶ τῷ σφαξε.

— Ἀ, λέγ', μ' ἔταξε ἀκόμα ἓνα παιδί καὶ σὰ τὸ κάνι καὶ τὸ σφάζ', θὰ σφάζω καὶ γὼ κείνηνα.

Ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἔγκυος, ἔρχονταν οἱ μῆνες οἱ ἐννιά γιὰ νὰ γεννήσ' κ' ὁ ἄντρας τῆς ἀνέβαινε, κατέβαινε κ' ἀναστενάζε καὶ τὸν εἶπ' ἡ βασίλισσα, γιατί, γιέ μ', ἀναστενάζεις;

— Ποῦ νὰ μὴν ἀναστενάζω; πού θὰ φύγω πάλε στὸν πόλεμο καὶ θέλω νὰ δγιῶ πῶς γεννάει ἡ γυναῖκά μ'.

— Ἕνα κάν' ¹⁾, παιδί μ', τί ἐγὼ τί ἐσύ, βλέπουμε γεννάει τὸ παιδί, μόνη πού τὸ σφάζ'.

— Θὰ βγάλς διαταγὴ νὰ πάρς μιὰ καλὴ μαμμὴ κ' ἂν δὲ τὸ κόψ', νὰ βάλς στὸ παράθυρο μιὰ κόκκινη σημαία κ' ἂν τὸ κόψ' θὰ βάλς μαύρη. Ὁ βασιλέας καὶ τὸ βασιλόπουλο χαιρετήθηκαν μὲ τὴ βασίλισσα καὶ τὴ γυναῖκά τ' κ' ἔφυγαν.

Ἡ μητέρα πάλι πῆρε τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτῃ,

1) Εἶναι.

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι πὺδ ἔμορφη,
ἐγὼ ἢ ἡ παραπαϊδά μ;
— Σ' εἶπα καὶ σὺ ὥραϊα εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν παραπαϊδά σ' δὲν εἶσαι.

Ἄλλῳζ' πάλε ροῦχα διαφορετικά, πέρνει τὴν τσάντα τς, βιζ' μέσα κάτι ψευτογιατρικά, τὸ ξουράφ' στὴ τσέπ' καὶ πάγ' στὸ παλάτ' ἀπ' ἔξω καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, ὥραϊα μαμμὴ. Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατεβαίνει κάτω κ' ἀνοίγ' τὴν πόρτα καὶ τὴν ρωτάει, εἶσαι καλὴ μαμμὴ;

— Πῶς δὲν εἶμαι;

— Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

— Τὸ παιδί δὲν τὸ σφαζ' ποτέ; ἡ μαμμὴ, τὸ σφάζ' ἡ μητέρα τ'.

Τὴν πήρανε ἀπάν', ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τὴν πιάνε οἱ πόνοι γιὰ νὰ γεννήσ', τὴν πιάσανε οἱ μεγάλι πόνοι τὴν κάθσανε στὸ σκαμνί. Ἐκαμε μιὰ κόρ' πὺδ καλὴ ἀπ' τᾶλλα, αὐτὴ ἦτανε ὁλόκληρη κ' ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο.

Πήρανε τὴ λεχώνα τὴ βάλανε στὸ κρεβάτι τς, ἄλλαξαν καὶ τὸ παιδί καὶ τὸ βάλανε κοντὰ τς.

Τὸ βράδυ κάθισανε στὸ τραπέζι νὰ φάει κ' εἶπ' ὁ ἀδελφὸς ὁ μικρὸς, κυρία συμπεθέρα, σήμερις ἡ πόρτα τῆς λεχώνας νὰ μὴ σφαλίσ' νὰ μὴ πείνῃ ἀνοιχτὴ κ' ἡ λάμπα νὰ μὴ σβύσῃ.

— Λέγ' κ' ἡ μαμμὴ, πρώτη βιαδεῖα ποὺ γένε, γίνεται νὰ μείν' ἡ πορτα ἀνοιχτή;

— Θὰ μείνι, λέγ' ἡ βασίλισσα.

Ἐφαγανε καὶ πῆγ' ἡ βασίλισσα νὰ πλαγιάσ' κ' ὁ μικρὸς ἔμεινε ἀντίκρου στὴν κάμαρα τῆς λεχώνας, νὰ μὴ σφαλίσ' ἡ πόρτα οὔτε ἡ λάμπα νὰ χαμηλώσ'. Ἡ μαμμὴ σκώνεται τὴ νύχτα νὰ σφάξ' τὸ παιδί, εἶδε τοὺς ἄλλους ξυπνητοὺς καὶ πάλι ξαναπλάγιασε. Ἀκόμα μιὰ φορὰ σκώνεται, βγάζ' τὸ ξουράφ' ἀπ' τὴν τσέπ' τς γιὰ νὰ σφάξ' τὸ παιδί, τὴν εἶδε ὁ μικρὸς ἀδελφός, ποὺ ἔπιασε τὸ παιδί, τρέχ' καὶ πιάνι τὸ χέρι τς.

— Ἀκόμα, τὴν εἶπε, καὶ δῶ ἤλθες καὶ μᾶς βοήηες; τὴν πιάνι ἀπ' τὸ χέρ' τς, τὴν βγάξ' ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τῆς λεχώνας καὶ τὴν ἔσφαξε, τὴν κρέμασε, καὶ τὸ πρωί, σὰ σηκώθῃ ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ κάν' τὸ νερό τς, εἶδε καὶ φοβήθηκε καὶ βγάζ' τὴ φωνὴ καὶ λέγ', συμπεθερε, συμπεθερε, τί κακὸ πράμα εἶν' αὐτὸ ποὺ εἶναι κρεμασμένο;

— Μὴ φοβᾶσαι κυρία συμπεθέρα, αὐτὴ εἶναι ἡ μητρυνὰ ποὺ ἔσφαξε τὰ παιδιὰ μας καὶ θὲ νὰ σφάξ' κ' αὐτὸ καὶ τὴν ἔσφαξα.

— Μπράβο συμπεθερε.

Πῆγε μέσα ἡ γιαγιά καὶ χάδεψε τὸ παιδάκ' ποὺ ἔκλαιγε.

Τὸ πρωὶ ποὺ ἀνοιξε ἡ μέρα καὶ ξημέρωσε, τὴν ἔκαμε βοῦκες, βοῦκες καὶ τὴν ἔρριξε στὰ σκυλιά, κ' ὕστερα ἡ βασίλισσα ἔβαλε κόκκινη σημαῖα

στό παράθυρο καὶ μόλις κατέβηκε τὸ βασιλόπουλο ἀπὸ τὸν πόλεμο κ' εἶδε τὴν κόκκινη σημαία κανονιάρισε, κ' εἶπε ἔχω καὶ γὼν παιδί τώρα.

Ἦρτε στὸ σπίτι καὶ ρώτσε, τί κάνετε μητέρα ;

—Καλά, τώρα ἔχουμε ἓνα ὥραϊο κορίτσ'.

—Πῶς ἔγινε ; λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

Ἡ μαμμὴ ἦτανε ἡ μητριὰ τς ποὺ τὰ σκότωνε καὶ σὰν ἤθελε νὰ σκοτώσ' καὶ τὸ κορίτσ', τὴν ἔπιασ' ὁ γυναικάδελφός σου ὁ μικρός καὶ τὴν ἔσφαξε. Φώναξε κι' ὁ βασιλὲς τὸν μικρὸ ἀδελφὸ καὶ τὸν ρώτσε, πῶς ἔγινε παιδί μ' ; καὶ τὰ εἶπε ὅλα.

Τὸν ἔβαλε ὁ βασιλὲς σὲ μεγάλη θέσ' καὶ τοὺς ἀλλοινοὺς ἀδελφοὺς ἔβαλε σὲ κατώτερη καὶ ζήγανε καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀβγά παστρεύανε.

30. Ἡ Πεντάμορφη.

Σηλυβριά.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασίλισσα πολὺ ἔμορφη κ' εἶχε μιὰ προγονὴ πρὸ ἔμορφη πρὸ τὰ κατὰ καὶ τὴν εἶλεγε Πεντάμορφη, ἡ βασίλισσα, ἄλλαξε, στολίζονταν καὶ ἀνέβαινε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτοῦσε :

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',* ΑΘΗΝΩΝ
ποιὰ εἶναι ἔμορφοτερὴ πρὸ μένα ;

—Ἐμορφή καὶ καλὴ εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Μέρα μὲ τὴ μέρα τὴ φθόναε περισσότερο καὶ ρώτσε τὴ μάγισσα, τί νὰ κάνῃ γιὰ νὰ μείνῃ ἢ πρὸ ἔμορφη τοῦ κόσμου. Ἡ μάγισσα τήνε δίνῃ ἓνα ζευγάρ' μαγεμένες κάλτσες ἀπὸ χρυσὸ σύρμα γιὰ νὰ τὶς βάλ' ἡ Πεντάμορφη. Ἡ μητριὰ ὁλόχαρη δίνῃ τὶς κάλτσες στὴν προγονή, τὶς φορεῖ κι' ἀποκοιμῆται καὶ τὴν ἀφίνῃ σ' ἓνα παλάτ' καὶ φεύγ' καὶ πάγ' στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτάει

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι ἔμορφοτερὴ πρὸ μένα ;
—Σὺ εἶσαι, ἢ πρὸ ἔμορφη τοῦ κόσμου.

Γυρίζοντας ἓνα βασιλόπουλο ἀπ' τὸ κυνήγ' περνάει ἀπ' τὸ ἔρημο παλάτ' τῆς Πεντάμορφης, σκουντάει τὴν πόρτα κι' ἀνεβαίνει. Ψυχὴ ζωντανὴ δὲν εἶχε μέσα, γυρνάει σ' ὅλες τὶς κάμαρες, πάγ' στὴν τελευταία, τί νὰ δῇ, βλέπ' τὴν Πεντάμορφη νὰ κοιμᾶται. Περιμένῃ νὰ ξυπνήσ', περνάει μιὰ μέρα, περνοῦνε δυό, περνοῦνε τρεῖς, ἡ Πεντάμορφη δὲν ξυπνάει, καὶ δίνῃ διαταγὴ στίς δοῦλοί τ' νὰ τὴν πᾶνε στὸ παλάτ' τοῦ πατέρα τ' καὶ τὴν

βασιλόπουλο τάισε τὰ παιδιά καὶ τὰ κοίμισε. "Όταν ὅλι κοιμήθηκαν, πάγ' ὁ μαῦρος καὶ λέγει τῇ βασιλοκόρ' ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ μαζί σ'.

Ἡ βασιλοκόρ' δὲν τὸ δέχθηκε καὶ γιὰ νὰ τὴ φοβίσ' ἔσφαξε μπρὸς στὰ μάτια τς καὶ τὰ τρία παιδιά, ἡ δύστυχη τί νὰ κάνῃ, ὁ μαῦρος τῇ βίαζε κ' αὐτὴ τότε λέγ' στάσ' νὰ πάγω ἔξω νὰ κάνω τὴ δουλειά μ' καὶ νᾶλθω. Τὴν ἔδωσε μ' ἓνα σχοινὶ γιὰ νὰ μὴ φύγ'. Ὁ μαῦρος ἄκουγε κ' ἔσφιγγε τὰ δόντια τ'. Βγαίνει ἔξω ἡ βασιλοκόρ', δένῃ τὸ σχοινὶ σὲ μιὰ πέτρα καὶ φεύγ'· κεῖ ποὺ ἔτρεχε βλέπ' στὸ βουνὸ μιὰ φωτιά, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ φθάνῃ.

Ἐκεῖ ἦτανε ἓνας τσομπάνς, λέγ' ἡ βασιλοκόρ' στὸ τσομπάνῃ, πολὺ σὲ περικαλῶ δόμε τὴν φορεσιά σ' νὰ βάλω καὶ σὺ πάρε τὴ δική μ'.

Γὴν ἔβαλε, ντύλιξε, τὸ κεφάλ' μὲ τὴ σερβέτα ὅπως τὴν ντυλίζνε οἱ τσομπάνηδες καὶ τώρα λέγ' ἐγὼ θὰ φυλάγω τὰ πρόβατά σ'.

Ὁ βασιλέας καὶ τὰ δυὸ τὰ βασιλόπουλα ὅσο ἄκουαν τὸ παραμῦθ' ἔκλαιαν, τὸ τσομπανὰκ' δὲ κρατήθηκε πιά βγάξ' τὴ σερβέτα καὶ πέφτνε τ' ὀλόχονσα μαλλιὰ τ', ρίχν' τὴ τσομπάνη καὶ τὰ κ' ἀγκαλιάζ' τὸν ἀντρα τς. Ὁ βασιλεὺς βγάξει τὴν κορῶνα καὶ τὴν βάζ' στὸ κεφάλ' τῆς κόρης; του κ' ἔκαμαν γάμους καὶ χιτρε καὶ ἑορταστές καλὲς κ' ὥς τὰ τώρα ζοῦσανε ἔζηγαν καὶ βασιλεύσανε καὶ τ' ἄλλα πατρυνάνε.

Τὸν καθὺ, τὸν ντεβίς, τὴν κορὴ καὶ τὸν μαῦρο τοὺς πέταξαν γιὰ πικρὴ καὶ στοὺς σκύλους.

29. Ἡ μητρὶὰ κ' ἡ παρὰπαίδα.

Τζετώ.

"Ενας πατέρας εἶχε τρία παιδιά καὶ τὸ κορίτσ' τέσσερα, τὸ κορίτσ' ἦτανε πολὺ ἔμορφο πήγαινε στὸ σχολεῖο καὶ τὸ κύτταζε ἡ κυρία ¹⁾, τῶλουζε, τῶπλυνε τὴν ποδιά τ', τὸ ρωτούσανε τ' ἀδελφία τ', ποιοὺς σὲ λούζ' ἀδελφούλα; ποιοὺς σὲ πλένῃ τὴν ποδιά σ'.

— Ἡ κυρία μ', ἔλεγε τὸ κορίτσ'.

Μιὰ μέρα ἡ κυρία τὸ λέγ', δὲν λὲς κορίτσ' μ', τὸν πατέρα σ' νὰ μὲ κάνῃ μητέρα σ' καὶ πιο πολὺ θὰ σὲ λατρεύω ²⁾.

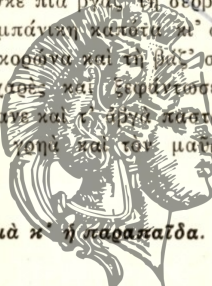
Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στὸν πατέρα τ', κ' εἶπε ὁ πατέρας τ', πές το τ' ἀδελφία σ', σὰ θέλνε νὰ τήνε πάρμε.

Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στ' ἀδελφία τ', τὸ δέχθηκαν καὶ τὴν ἔκανανε μητέρα.

Στὶς ὀχτὼ μέρες ποὺ τὴν πήρανε, πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε:

1) Δασκάλισσα, — 2) Περιποιούμαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ελ. Αρ. - Ερ. Αρ.

Θρακική Ηθ.

π. 1941

165-174

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
 γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη
 γιὰ ἢ παραπαῖδά μ';
 —Καὶ σὺ ὦραία
 μὰ ἢ παραπαῖδά σ',
 πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Πῆρε τὴ βέργα πὺδ βάρανε τὰ δασκαλούδια ¹⁾ καὶ βάρεσε τὴν παραπαῖδα κι' ἀπ' τὸ ξύλο πὺδ τὴν ἔδωσε ἄρρωστικ. Τὸ βράδυ πὺδ ἦλθανε τ' ἀδελφία τς τὴν εἶπανε, ἔλα κάτω. Πῆγ' ἡ μητριὰ καὶ τὰ εἶπε εἶναι ἄρρωστη, δὲν μπορεῖ σήμερις.

Ἀνέβκαν τὰ παιδιὰ πάνω, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας;

—Μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι μ'.

Κάθσανε κ' ἔφαγανε καὶ πλάγιασανε. Τὸ πρωὶ σκώθηκανε, πλύθηκανε, ντύθηκανε καὶ πήρανε τὰ ζευγάρια τους καὶ πήγανε στὸ χωράφ'.

Ἡ μητριὰ πῆγε πάλι στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
 γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη
 γιὰ ἢ παραπαῖδά μ';
 —Καὶ σὺ ὦραία
 μὰ ἢ παραπαῖδά σ',
 πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Τὸ βάρεσε πάλι τὸ κορίτσ'. Τὸ βράδυ πὺδ ἦλθανε τ' ἀδελφία, φωνάζανε, κατέβα ἀδελφούλα νὰ σὲ δοῦμε, κ'ε' πάλι ἡ μητριὰ εἶναι ἄρρωστη.

Ἀνέβκανε τὰ παιδιὰ πάλιν καὶ τὴν εἶπανε, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας;

—Μὲ πονάει τὸ κεφάλι μ'.

—Μά, τώρα λένε, πὺδ τὴν πήραμε μητέρα καὶ τὴν μεγάλωσαμε ὀρφανή, τώρα γιατί ν' ἄρρωστιάη;

Εἶπ' ὁ μικρὸς στοὺς ἀλληνοὺς, θὰ ποδηθοῦμε ²⁾ τὸ πρωὶ γιὰ νὰ φύγουμε καὶ γὼ θὰ κρυφθῶ νὰ μείνω, νὰ δοῦμε τί τὸ κάνῃ τὸ κορίτσ' ἡ μητριὰ μας. Σκώθηκανε καὶ οἱ τέσσεροι, τὰ τρία τὰ παιδιὰ κι' ὁ πατέρας, κ' ἔφαγανε ἀπ' τὸ σπῖτ' κι' ὁ μικρὸς γύρσε καὶ κρύφθηκε.

Ἡ μητριὰ πῆγε λούσθηκε, ἄλλαξε, χτενίσθηκε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν εἶπε:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
 γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη,
 γιὰ ἢ παραπαῖδά μ';

1) Μαθήτριες.—2) Βάλουμε τὰ ποδήματα, τὰ παπούτσια.

—Καὶ σὺ ὦραία
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Σὰ πῆγε νὰ βαρέσ' τὸ κορίτσ', ἔτρεξε ὁ ἀδελφός τ' καὶ τὴν ἔπιασε καὶ τὴν εἶπε, γι' αὐτὸ ἀρρωσταίει ἡ ἀδελφή μας, αἶ, γιατί τήνε βαρᾶς ;

Τὸ παιδί βάρεσε τὴ μητρυνὰ καὶ πέρνει τὴν ἀδελφή τ' καὶ τὴν πᾶγ' στὸ χωράφ' κ' εἶπε στὸν πατέρα τ', πατέρα, ἀπὸ σήμερα παιδιὰ δὲν ἔχς' θὰ πάρμε τὴν ἀδελφή μας καὶ θὰ φύγμε.

—Ὁ,τι θέλτε, παιδιὰ μ', κάντε, τί νὰ σᾶς πῶ ἐγώ ;

Πῆγ' ὁ μικρός στὸ σπῖτ', πῆρε τὰ ροῦχα, πήρανε τὸ κορίτσ' καὶ πήγανε στὰ βουνά· κεῖ ποὺ πήγαιναν εἶδανε ἓνα πύργο, τὸν ἀνοιξαν καὶ μπήκανε μέσα. Εἶπανε τὴν ἀδελφή τς, σὺ νὰ καθίσης μέσα καὶ μεῖς θὰ πηγαίμε νὰ λαγοκυνηγᾶμε νὰ σκοτώνμε πουλιὰ καὶ νὰ σὲ φέρνουμε νὰ τρῶμε καὶ σὺ μὴ τυχὸν ἔλθ' καμιὰ γρηά καὶ τὴν ἀνοίξς καὶ τὴν πάρς μέσα.

Τώρα ν' ἀφίσμε τ' ἀδέλφια καὶ νὰ πάμε στὴ μητρυνὰ. Αὐτὴ πάλε λούσθηκε, χτενίσθηκε, ἄλλαξε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Καθρέφτη, καθρέφτη, ποῦ εἶμαι πιά ;
γιαὶ ἡ παραπαῖδά μ'.

—Καὶ σὺ ὦραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

ΑΘΗΝΩΝ

Καὶ ποῦ εἶναι ;

—Τὴν ἔχνε στὸ τάδε μέρος τ' ἀδέλφια τς μέσα στὸν πύργο.

Ἡ μητρυνὰ ἔπιασε κ' ἔγινε γύφτισσα καὶ πῆρε δακτυλίδια, φουρκέτες, λεβάντες, βραχιόλια, σκουλαρίκια καὶ μάγεψε ἓνα δαχτυλιδάκ' καὶ τὸ βάλε στὴν σπόρτα ¹⁾ μπρός, πῆγε καὶ τὸ βρῆκε τὸ κορίτσ' καὶ φώναξε κάτ' ἀπ' τὸν πύργο, φουρκέτες, βραχιόλια, δαχτύλια, σκουλαρίκια. Ἄκσε τὸ κορίτσ' κι' ἀνοίξε τὸ παράθυρο κ' ἔσκυψε νὰ δγῇ.

—Δὲ μ' ἀνοίγς κορίτσ' μ', πῶχω ὁμορφα δαχτυλιδάκια γιὰ τὰ σένα, πού 'σαι ὁμορφούλα.

—Δὲ μ' ἀφῖνε τ' ἀδέλφια μ', ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα.

1) Κασάκι ποὺ ἔχνε οἱ μαστιχάδες, οἱ κουλουριτζήδες μ' ἓνα δέριμα κρεμασμένο στὸ λαιμό.

—Σὰ δὲ σ' ἀφίνε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα, ρίξε ἓνα σχοινάκ' ἀπ' τὸ παράθυρο νὰ σὲ δέσω ἓνα δαχτυλιδάκ' νὰ τὸ φορέσῃς.

Μόλις τῷβαλε τὸ κορίτσι τὸ δαχτυλιδάκ', πέθανε.

Τὸ βράδυ ἦλθανε τ' ἀδελφία τ' καὶ χτυπούσανε τὴν πόρτα νὰ τοὺς ἀνοίξῃ χτυπούσανε, ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγε, τὴν ἔσπρωξιν δυνατὰ καὶ ἀνοίξε. Ἀνέβκαν καὶ τὴν ἤϋσανε πεθαμμένη, κλαίγανε καὶ λέγανε, ἀδελφούλα μας, γιατί πέθανες; νηστικά σ' ἄφινάμε; Κλαίγανε καὶ τραβούσανε τὰ μαλλιά τς. Νὰ τὴ θάψινε λυπήθηκαν, πῆγαν καὶ τὴν ἔκαναν μιὰ χρυσὴ κάσα καὶ τὴν ἔβαλαν μέσα, ἄναψαν λαμπάδα στὸ κεφάλι, λαμπάδα στὰ πόδια, τὴν φίλσανε καὶ ἔκλεισαν τὴν πόρτα καὶ ἔφυγαν. Κλείδωσαν τὸν πύργο καὶ τὰ κλειδιά τὰ πέταξαν στὴ λίμνη ποὺ βρίσκονταν κοντά.

Ἦτανε ἓνας βασιλεὺς καὶ εἶχε ἓνα γιό καὶ τὸν εἶπε, πατέρα δὲ μὲ δίνῃς ἓνα καράβ' νὰ πάγω καὶ γὼ νὰ συρριανίσω στίς πολιτεῖς;

—Μπράβο παιδί μ', γιατί νὰ μὴ σὲ δώσω;

Ἐτοίμασε καράβ', τὸν ἔβαλε ναῦτες, τὸν πῆρε τὰ ψωμιά τ', τὰ φαγιά τ', τὸν ἔδωσε καὶ παράδες γιὰ νὰ φάσιν. Τὸ παιδί πῆγε σ' ὅλες τίς πολιτεῖς, στὸν ἐρχομὸ ποὺ περνοῦσε ἀπ' τὸν πύργο ἔγινε τρικυμία καὶ εἶπε τὸ βασιλόπουλο, δὲν ξέρετε κατένευε ἡμῶν νὰ πάμε νὰ ξενυχτήσουμε;

Ἐνας ναύτης εἶπε, γὰρ ἔχω ἔδωκα ἵ) τὸν πύργο εἶναι ἓνα λιμανάκι. Πῆγαν καὶ κάθισανε τρεῖς μέσα μέσα, στίς τρεῖς εἶπε τὸ βασιλόπουλο, αἱ παιδιά, τώρα ὁ καιρὸς καλοσύνας νὰ φύγῃ.

Πῆγαν οἱ ναῦτες νὰ τραβήξουν τὴν ἀγκυρά, πᾶν' στὸ σίδερο ἦτανε μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά, τὰ πῆγαν στὸ βασιλόπουλο καὶ εἶπανε, ἀφέντη μας, ἤϋραμε μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά.

—Νὰ ξαναφουντάρτε καὶ νὰ πάμε στὸν πύργο.

Κατέβασαν τὴν βάρια, μπῆκε μέσα τὸ βασιλόπουλο καὶ τῷβαλαν ἔξω στὴ στεριά, ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ πύργου καὶ μπῆκε μέσα. Ἀνοίξε ὅλες τίς πόρτες καὶ ἡ πόρτα ποὺ ἦτανε ἡ κόρ' μέσα δὲν ἀνοίγε, μὲ δυσκολία τὴν ἀνοίξε καὶ εἶδε τὴν παραπαῖδα ποὺ ἦτανε πεθαμμένη μέσα στὴ χρυσὴ κάσα, λαμπάδες ἔκαιγαν μιὰ στὸ κεφάλι τς καὶ μιὰ στὰ πόδια τς καὶ εἶπε στοὺς ναῦτες νὰ πάρουν τὴν κάσα στὸ καράβ'.

Τὸ βασιλόπουλο δὲ φούνσε γιὰ τὸ σπῖτ' τ', τίποτε καὶ στοὺς ναῦτες εἶπε, σὰ φθάσῃ στὴν πολιτεία καὶ γίνῃ νύχτα νὰ φέρτε τὴν κάσα στὸ παλάτ' καὶ νὰ μὴ πῆτε τίποτε οὔτε στὸν πατέρα μ', οὔτε στὴ μητέρα μ', οὔτε σὲ κανέναν. Μόλις βγήκανε καὶ πῆγε τὸ βασιλοπαῖδ' στὸ παλάτ', ἔπεσε ἄρρωστο ἀπ' τὴν ἀγάπ' τ' καὶ ἡ βασίλισσα τὸ ἔλεγε, παιδί μ', σ' ἔστειλαμε καλὰ καὶ σὺ ἄρρώστους:

1) Κοντά.

—Μὴ μὲ ρωτᾷς, μητέρα, δὲν εἶμαι καλά.

Ἐκεῖνο ὅλῃ τῇ μέρᾳ καταγίνονταν μὲ τὴν κόρ᾽ καὶ τὴν ἔλεγε,

Τί ἔχεις καλὴ μ' ;

τί ἔχεις χρυσή μ'

καὶ δὲ μιᾷς ;

Ἡ βασίλισσα μιὰ μέρα ὑποψιάσθηκε καὶ λέγ' ποιόνα νᾶχ' ὁ γιός μ' μέσα καὶ μιλάει ; κύτταξε ἀπ' τὴ χαρμάδα κ' εἶδε ποὺ μίλαγε μὲ μιὰ πε-
θαμμέν', ἔτρεξε στὸν ἄντρα τς καὶ τὸν εἶπε, βασιλέα μ', ὁ γιός μας ἔχ'
στὴν κάμαρα τ' ἕνα φάντασμα καὶ μιλάει, νὰ τὸν φωνάξῃς στὸ περιβόλι
καὶ γὼ νὰ πάγω σιγά, σιγά, νὰ δῶ τί εἶναι.

—Πάλε πάγ' στὸ βασιλόπαιδο, τ' ἔχς παιδί μ', ποὺ σ' ἔστειλαμε καλά
καὶ μᾶς ἤλθες ἄρρωστο, πᾶνε λίγο μὲ τὸν πατέρα σ' νὰ ξεσκάσης. Πῆγε
στὸ περιβόλι τὸ βασιλόπουλο κ' ἡ βασίλισσα πῆγε στὴν κάμαρά τ', ἀνοιξε
τὴν κάσα ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' τὸ μαγεμένο καὶ ἐυπνήσ' ἡ κόρ'.

Μόλις τῷβγαλε ἐυπνήσῃ κ' εἶπε ἅγ' ἡ κόρ' πὺ κοιμήθηκα. Τῆς τῷ-
βαλε πάλε καὶ τὴν ἀποκοίμισε· τὸ βασιλόπαιδο κει πρὸ μιλοῦσε μὲ τὸν
πατέρα τ' θυμήθηκε τὴν κόρ' κ' ἔφυγε καὶ πῆγε στὴν κάμαρα τ', ἐκεῖ ἦτα-
νε ἡ μητέρα τ' καὶ τὸν λέγ', τ' ἔχς παιδί μ' καὶ δὲ μὲ πὺ τὸν πόνο σ' ;

Τὴ νύκτωρ μητέρα.
Μὴ στεναχωριεσθαι γέ μ', θὰ ἐυπνήσω τὴν ἀγάπ' σ' ποὺ κοιμάται,
μὰ νὰ μὴ λιγοθυμήσης. Ἡ βασίλισσα ἀνοίξε τὴν κάσα καὶ μόλις ἔβγαλε τὸ
δαχτυλίδ' ἀπ' τὸ χέρ' τῆς κόρης, ἡ κόρ' ἔβγινε καὶ τὸ βασιλόπαιδο λιγο-
θύμισε. Σὰ ξελιγοθύμσανε τὸ βασιλόπαιδο, εἶπε, τώρα γὼ πὰ μητέρα
θὰ τὴν πάρω γυναῖκα.

Πήρανε τὴν κόρ', τὴν πῆγανε στὸ λουτρό, τὴν ἄλλαξαν, τὴν συγύρ-
σανε καὶ ἄρχισανε τὸ γάμο.

Τ' ἀδελφια τς σὰν πέθανε, ἔφυγαν καὶ χωρίσθηκαν, ἄκσανε μέσ' στὰ
βουνὰ πῶς γίνονταν βασιλικοὶ γάμοι καὶ κατέβκανε κ' ἔτυχε καὶ κάθσανε
σὲ μιὰ μέρα στὸ παλάτ'.

Στεφάνωσανε κι' ἀρχήσαν νὰ χορεύνε, ὁ μικρὸς ἀδελφὸς ὅταν ἡ
νύφ' χόρευε τὴν παρόμοιαζε στὴν ἀδελφή τ' κι' ἀναστένανε.

Τὸν ρώτσε ὁ ἄλλος, γιατί ἀνασθενάζεις πατριώτ' ;

—Πῶς νὰ μὴν ἀναστενάζω ; ποῦχα μιὰ ἀδελφή ποὺ ἔμοιαζε τῇ νύφ'
καὶ τῇ χάσαμε ;

—Ποιανοῦ παιδί εἶσαι σύ ;

—Τοῦ κυρ Κωνσταντῆ.

Τὸν ρωτᾷει κι' ὁ ἄλλος, σύ ;

—Τοῦ κυρ Κωνσταντῆ.

Ρωτοῦνε τὸν τρίτο καὶ σύ ;

—Τοῦ κυρ Κωνσταντῆ.

Τότες ὅλι ἀγκαλιάστηκανε κ' εἶπε πάλε ὁ μικρός, αὐτὴ πού χορεύει μοιάζ τὴν ἀδελφή μας.

Ἡ νύφη πὸ πάνω τοὺς εἶδε καὶ τοὺς παρόμοιασε μετ' ἀδέλφια τς καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς πού ἔδειξαν νὰ τοὺς φέρνε.

Τοὺς εἶπανε νὰ πάνε πάνω, φοβήθηκαν καὶ δὲ πηγαινανε.

—Νὰ μὴ φοβοῦνται, κάτι θὰ τοὺς ρωτήσω, εἶπε ἡ νύφ'.

Φοβούντανε καὶ ντρέποντανε νὰ πάνε κουρελιασμέν', χρόνια μέσα στὰ βουνά. Πήγανε καὶ τοὺς εἶπανε, μὴ φοβοῦσθε, θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω, γιατί μαθὲ μ' ἔδειξατε μετὶ τὸ δάχτυλο;

—Εἴχαμε, λέγ' ὁ μικρός, μιὰ ἀδελφίτσα πού σ' ἔμοιαζε, γι' αὐτὸ ἔδειξα.

—Ποιανοῦ παιδιὰ εἴσατε;

—Τοῦ κυρ Κωνσταντῆ.

—Ὡστε ἀδέλφια εἴμαστε.

Ἀγκαλιάστηκανε κ' οἱ τέσσερα καὶ ὁ βασιλεὺς διέταξε καὶ τοὺς πῆγαν στὸ λουτρό, τοὺς ἔπλυνανε, τοὺς ἔβαψαν καὶ τοὺς ἔδωσαν καλὰ ροῦχα. Βάσταξε ὁ γάμος μιὰ βδομάδα κ' εἶπε ὁ μικρός τ' ἀντρός της, θὰ σὲ κάνω τοῖα παιδιὰ, δυὸ ἀρσενικά κ' ἓνα θηλυκό, τοῖα κ' ἀθάνατα. Ἐμεινε ἔγκυος, μῆνα μετὶ τὸ μῆνα γιόισε ἡ κοιλία τς, ἦλθαν οἱ γένια οἱ μῆνες καὶ ἦλθε μῆνυμα στὸν βασιλὲ νὰ πάγ' στὸν πόλεμο. Τὸ βασιλοπαιδο στεναχωρέθηκε πού ἔπρεπε νὰ φύγ' κ' ἄφνευε τὴ γυναῖκα τ' τώρα πού ἦλθαν οἱ μέρες τς νὰ γεννήσ'.

—Μὴ στεναχωριέσαι τὸν λέγ' ἡ μητέρα τ', γὼ θὰ πάρω καλὴ μαμμὴ καὶ μετὶ τὴν εὐκολία θὰ γίνῃ τὸ παιδί.

Ἡ μητρυνὰ στὰ τόσα χρόνια πῆρε πάλι τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

Καθρέφτη καθρεφτάκι μ',

γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη,

γιὰ ἡ παραπαῖδά μ',

—*Καὶ σὺ ὦραία εἶσαι,*

μὰ ἡ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Οὔτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.

Ἡ μητρυνὰ σκύλιασε, τὴν εἶχε γιὰ πεθαμμένῃ καὶ ποῦ βρίσκεται; ρωτάει τὸν καθρέφτη.

—Εἶναι στὸ παλάτ', τὴν πῆρε τὸ βασιλόπουλο γυναῖκα τ' κ' αὐτὲς τὶς μέρες θὰ γεννήσ'.

Μόλις τ' ἄκσε, ἔγινε μζμμή, πῆρε μερικὰ ψευτογιατρικὰ τᾶβαλε μέσ'

στή τσάντα τς, ἓνα ξουράφ' ἔβαλε στή τσέπ' καὶ ἔφγε γιὰ τὴν πολιτεία. Ἡ μητριὰ γύριζε ἔξω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ. Κατεβαίνει ἡ βασίλισσα καὶ τὴν λέγ', ἡ νύφη μ', θὰ γεννήσ', ἔλα πάνω.

Τὴν πήρανε πάν', ἡ κόρ' τὴ γνώρσε, τὴν ἔπιασαν οἱ πόνοι, τὴν κάθσανε στὸ σκαμνὶ κ' ἔκαμε ἓνα χρυσὸ παιδί, τὸ πήρανε καὶ τὴν λεχῶνα τὴν ντύσανε, τὴ σιάζανε καὶ βάλανε τὸ παιδί κοντὰ τς.

Τὴ νύχτα ποὺ κοιμούντανε ὅλ', ἡ μαμμὴ ἔβγαλε τὸ ξουράφ' καὶ τὸ ἔσφαξε κ' ἔβαλε τὸ ξουράφ' κάτω ἀπ' τῆς λεχῶνας τὸ μαξιλάρ'.

Τὸ πρωὶ σηκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Κερά μαμμὴ, τὸ παιδί τί ἔπαθε ; τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Τί τὸ λέτε μένα, πέστε το τὴ μητέρα τ'.

—Κυττάξτε μένα, σὰ βρῆτε τίποτε ματωμένο, ὅτι θέλτε κάντε με κι' ὅταν τὸ βρῆτε στὴ μητέρα τ', ὅτι θέλτε κάντε τὴν, γὼ δὲν ἀνακατεύουμε. Κυττάζανε στὴ λεχῶνα κ' ἤϋρανε τὸ ξουράφ' ματωμένο κάτω ἀπ' τὸ προσκέφαλο. Ἡ μαμμὴ ἔφγε, πῆγε σὰν τὸ παιδάκ' τῷ θάψανε κ' ἔμεινε μόνη ἡ νύφ' μὲ τὴ πεθερά.

Ἦλθ' ὁ βασιλεὺς τὸ βασιλοπαῖδ' ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ρωτᾷ τὴ βασίλισσα, πῶς εἶναι ἡ γυναῖκα μ'.

—Καλὰ εἶναι, μὰ ἔκοψε τὸ παιδί.
Τὸ βασιλοπαῖδο δὲν εἶπε τίποτε τὴν γυναῖκα τ', νὰ μὴ τὴν στεναχωρέσ' κ' ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πολλὰ ἔρημη. Νὰ πῶμε ἔγινε ἑννιά μηνὸς κ' ἔφθασε στὶς ὥρες τς νὰ γεννήσ' καὶ τὴν εἶπε τὸ βασιλοπαῖδ', μητέρα, νὰ πάρς καλὴ μαμμὴ, δὲ πιστεύω ἡ γυναῖκα μ' νὰ σφάζ' τὸ παιδί τς.

—Ξέρω καὶ γὼ μαθέ, καλὴ μαμμὴ πέρνω.

Τὸ βασιλοπαῖδ', τὸ ἦλθε πάλε μῆνυμα νὰ πάγ' στὸν πόλεμο, χαιρετῆθηκε μὲ τὴ γυναῖκά τ', τὴ μητέρα τ' κ' ἔφγε λυπημένο.

Ἡ μητριὰ πῆγε πάλε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτᾷ :

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὸς εἶναι ποιοῦ ἔμορφη,
γὼ ἢ ἡ παραπαῖδά μ' ;
—Καὶ σὺ ὦραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
ποιὸ ὦραία πὸ τὰ σένα.
Οὔτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.*

—Καὶ τί γίνεται ;

—Αὐτὲς τὶς μέρες θὰ γεννήσ'.

Ἡ μητριὰ φόρεσε ἄλλα ροῦχα, πῆρε μιὰ τσάντα μὲ ψευτογιατρικά, περνοῦσε κάτω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ.

Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατέβκε κάτ' καὶ τῇ ρώτσε, εἶσαι καλὴ μαμμὴ ;

—Πῶς δὲν εἶμαι ;

—Πῆραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

—Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτὲς ἡ μαμμὴ, τῶσφαξε ἡ μάinna τ'. Τὴν πῆρανε ἀπάν' ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τήνε πιάνε μερικοὶ πόν', τὴν ἔπιασαν οἱ πόνι οἱ μεγάλοι τὴν κάθσαν στὸ σκαμνί. Γένσε, πάλε ἔκαμε ἄρσενι-κὸ παιδί. Τὸ εἶδ' ἡ βασίλισσα, χάρκε πού τὸ εἶδε τέτοιο ὥραϊο παιδί καὶ χρυσὸ παιδί. Πῆρανε τὴ λεχώνα τὴν ἄλλαξαν, τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι ἔβαλαν καὶ τὸ παιδί κοντά τς κ' ἡσύχασε. Φάγανε φαγί, γλέντησαν καὶ πλάγιασαν, τὴ νύχτα ἡ μαμμὴ σκώθηκε πάλι κ' ἔσφαξε τὸ παιδί καὶ τὸ ξουράφ' τῶβαλε στῆς λεχώνας τὸ προσκέφαλο. Τὸ πρωὶ πού σκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' κ' αὐτὸ τὸ παιδί σφαγμένο

—Κερὰ μαμμὴ, πάλε τὸ παιδί σφαγμένο.

—Γὼ δὲ σὰς εἶπα πῶς τὸ παιδί τὸ σφάζ' ἡ μάinna τ', κυττάξετε με, δὲν ἔχω τίποτε ἀπάνι μ'.

Κυττάζνε κείνηνα δὲν εἶχε τίποτε, κυττάζνε τὴ λεχώνα βλέπνε κάτ' ἀπ' τὸ προσκεφάλι τῆς τὸ ξουράφ' ματωμένο.

Ἡ μαμμὴ σηκώθηκε κ' ἔφαγε τὸ παιδί τῶσψαν καὶ μῆνυσαν στ' ἀδέλφια τς, πῶς ἡ ἀδελφὴ σας σφάζ' τὸ παιδί τς καὶ τ' ἀδέλφια τρώμαζαν νὰ μὴ τὰ σφάζ' τὸ βασιλόπουλο, ἀφοῦ ἡ ἀδελφὴ τους σφάζ' τὸ παιδί. Τὸ βασιλόπουλο κέρδισε στὸν πόλεμο κ' ἦλθε, ρώτσε τὴ μητέρα τ', μητέρα, τί κάν' ἡ γυναῖκά μ' ;

—Καλὰ, λέγ', εἶναι, μὰ ἔκαμε τὸ παιδί καὶ τῶσφαξε.

—Ἀ, λέγ', μ' ἔταξε ἀκόμα ἓνα παιδί, καὶ σὰ τὸ κάνι καὶ τὸ σφάζ', θὰ σφάξω καὶ γὼ κείνηνα.

Ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἔγκυος, ἔρχονταν οἱ μῆνες οἱ ἐννιά γιὰ νὰ γεννήσ' κ' ὁ ἄντρας τῆς ἀνέβαινε, κατέβαινε κ' ἀναστενάζε καὶ τὸν εἶπ' ἡ βασίλισσα, γιατί, γιέ μ', ἀναστενάζεις ;

—Ποῦ νὰ μὴν ἀναστενάζω ; πού θὰ φύγω πάλε στὸν πόλεμο καὶ θέλω νὰ δγιῶ πῶς γεννάει ἡ γυναῖκά μ' ;

—Ἐνα κάν' ¹⁾, παιδί μ', τί ἐγὼ τί ἐσύ, βλέπουμε γεννάει τὸ παιδί, μόνε πού τὸ σφάζ'.

—Θὰ βγάλς διαταγὴ νὰ πάρς μιὰ καλὴ μαμμὴ κ' ἂν δὲ τὸ κόψ', νὰ βάλς στὸ παράθυρο μιὰ κόκκινη σημαία κ' ἂν τὸ κόψ' θὰ βάλς μαύρη. Ὁ βασιλέας καὶ τὸ βασιλόπουλο χαιρετήθηκαν με τὴ βασίλισσα καὶ τὴ γυναῖκά τ' κ' ἔφυγαν.

Ἡ μητρὸνὰ πάλι πῆρε τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

1) Εἶναι.

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιά εἶναι πὺδ ἔμορφη,
ἐγὼ ἢ ἡ παραπαϊδά μ;
—Σ' εἶπα καὶ σὺ ὥραϊα εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν παραπαϊδά σ' δὲν εἶσαι.*

Ἄλλ᾽, πάλε ροῦχα διαφορετικά, πέρνει τὴν τσάντα τς, βαζ' μέσα κάτι ψευτογιατρικά, τὸ ξουράφ' στὴ τσέπ' καὶ πάγ' στὸ παλάτ' ἀπ' ἔξω καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, ὥραϊα μαμμὴ. Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατεβαίνῃ κάτω κ' ἀνοίγ' τὴν πόρτα καὶ τὴν ρωτάει, εἶσαι καλὴ μαμμὴ;

—Πῶς δὲν εἶμαι;

—Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

—Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτές ἡ μαμμὴ, τὸ σφάζ' ἡ μητέρα τ'.

Τὴν πήρανε ἀπ' ἀν', ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τὴν πιᾶνε οἱ πόνι γιὰ νὰ γεννήσ', τὴν πιᾶσαν οἱ μεγάλοι πόνι τὴν κάθσανε στὸ σκαμνί. Ἐκαμε μιὰ κόρ' πὺδ καλὴ ἀπ' τᾶλλα, αὐτὴ ἦτανε ὁλόκληρὴ κ' ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο.

Πήρανε τὴ λεχώνα τὴ βάλανε στὸ κρεβάτι τς, ἄλλαξαν καὶ τὸ παιδί καὶ τὸ βάλανε κοντὰ τς.

Τὸ βράδυ κάθισαν στὸ τραπέζι νὰ φάει κ' εἶπ' ὁ ἀδελφός ὁ μικρός, κυρία συμπεθέρα, σήμερις ἡ πόρτα τῆς λεχώνας νὰ μὴ σφαλίσ' νὰ μείν' ἀνοιχτὴ κ' ἡ λάμπα νὰ μὴ σβύσ'.

—Λέγ' κ' ἡ μαμμὴ, πρώτη βασίλισσα ποὺ γένε, γίνεται νὰ μείν' ἡ πορτα ἀνοιχτή;

—Θὰ μείνῃ, λέγ' ἡ βασίλισσα.

Ἐφαγαν καὶ πῆγ' ἡ βασίλισσα νὰ πλαγιάσ' κ' ὁ μικρὸς ἔμεινε ἀντίκρου στὴν κάμαρα τῆς λεχώνας, νὰ μὴ σφαλίσ' ἡ πόρτα οὔτε ἡ λάμπα νὰ χαμηλώσ'. Ἡ μαμμὴ σκώνεται τὴ νύχτα νὰ σφάξ' τὸ παιδί, εἶδε τοὺς ἄλλους ξυπνητοὺς καὶ πάλι ξαναπλάγιασε. Ἀκόμα μιὰ φορὰ σκώνεται, βγάζ' τὸ ξουράφ' ἀπ' τὴν τσέπ' τς γιὰ νὰ σφάξ' τὸ παιδί, τὴν εἶδε ὁ μικρὸς ἀδελφός, ποὺ ἔπιασε τὸ παιδί, τρέχ' καὶ πιάνῃ τὸ χέρι τς.

—Ἀκόμα, τὴν εἶπε, καὶ δῶ ἦλθες καὶ μᾶς βοήηες; τὴν πιάνῃ ἀπ' τὸ χέρ' τς, τὴν ἐβγάξ' ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τῆς λεχώνας καὶ τὴν ἔσφαξε, τὴν κρέμασε, καὶ τὸ προῖ, σὰ σηκώθ' ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ κάν' τὸ νερό τς, εἶδε καὶ φοβήθηκε καὶ βγάζ' τὴ φωνὴ καὶ λέγ', συμπεθέρε, συμπεθέρε, τί κακὸ πράμα εἶν' αὐτὸ ποὺ εἶναι κρεμασμένο;

—Μὴ φοβᾶσαι κυρία συμπεθέρα, αὐτὴ εἶναι ἡ μητρυνὰ ποὺ ἔσφαξε τὰ παιδιὰ μας καὶ θὲ νὰ σφάξ' κ' αὐτὸ καὶ τὴν ἔσφαξα.

—Μπράβο συμπεθέρε.

Πῆγε μέσα ἡ γιαγιά καὶ χάδεψε τὸ παιδάκ' ποὺ ἔκλαιγε.

Τὸ προῖ ποὺ ἀνοιξε ἡ μέρα καὶ ξημέρωσε, τὴν ἔκαμε βοῦκες, βοῦκες καὶ τὴν ἔρριξε στὰ σκυλιά, κ' ὕστερα ἡ βασίλισσα ἔβαλε κόκκινη σημαία

στο παράθυρο καὶ μόλις κατέβηκε τὸ βασιλόπουλο ἀπὸ τὸν πόλεμο κ' εἶδε τὴν κόκκινη σημαία καιονιάρισε, κ' εἶπε ἔχω καὶ γὼ παιδί τώρα.

Ἦρτε στὸ σπίτ' καὶ ρώτσε, τί κάνετε μητέρα ;

—Καλά, τώρα ἔχουμε ἓνα ὥραϊο κορίτσ'.

—Πῶς ἔγινε ; λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

Ἡ μαμμὴ ἦτανε ἡ μητριὰ τς ποὺ τὰ σκότωνε καὶ σὰν ἤθελε νὰ σκοτώσ' καὶ τὸ κορίτσ', τὴν ἔλιασ' ὁ γυναικαδέλφός σου ὁ μικρὸς καὶ τὴν ἔσφαξε. Φώναξε κι' ὁ βασιλὲς τὸν μικρὸ ἀδελφὸ καὶ τὸν ρώτσε, πῶς ἔγινε παιδί μ' ; καὶ τὰ εἶπε ὅλα.

Τὸν ἔβαλε ὁ βασιλὲς σὲ μεγάλη θέρσ' καὶ τοὺς ἀλλοινοὺς ἀδελφοὺς ἔβαλε σὲ κατώτερη καὶ ζήγανε καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀβγὰ παστρεύανε.

30. Ἡ Πεντάμορφη.

Σηλυβριά.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασίλισσα πολὺ ἔμορφη κ' εἶχε μιὰ προγονή πὺδ ἔμορφη πὸ τὰ κειμένα καὶ τὴν ἔλεγε Πεντάμορφη, ἡ βασίλισσα, ἄλλαξε, στολίζονταν καὶ πῆγαινε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτοῦσε :

Καθρέφτη, ποιά εἶναι ἡ ἐμορφότερη πὸ μένα ;
— Ἐμορφη καὶ καλὴ εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Μέρα μὲ τὴ μέρα τὴ φθόναε περισσότερο καὶ ρώτσε τὴ μάγισσα, τί νὰ κάνῃ γιὰ νὰ μείνῃ ἡ πὺδ ἔμορφη τοῦ κόσμου. Ἡ μάγισσα τήνε δίνῃ ἓνα ζευγάρ' μαγεμένες κάλτσες ἀπὸ χρυσὸ σύρμα γιὰ νὰ τὶς βάλ' ἡ Πεντάμορφη. Ἡ μητριὰ ὁλόχαρη δίνῃ τὶς κάλτσες στὴν προγονή, τὶς φορεῖ κι' ἀποκοιμῆται καὶ τὴν ἀφίνῃ σ' ἓνα παλάτ' καὶ φεύγ' καὶ πάγ' στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτάει

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιά εἶναι ἡ ἐμορφότερη πὸ μένα ;
— Σὺ εἶσαι, ἡ πὺδ ἔμορφη τοῦ κόσμου.

Γυρίζοντας ἓνα βασιλόπουλο ἀπ' τὸ κυνήγ' περνάει ἀπ' τὸ ἔρημο παλάτ' τῆς Πεντάμορφης, σκουντάει τὴν πόρτα κι' ἀνεβαίνει. Ψυχὴ ζωντανὴ δὲν εἶχε μέσα, γυρνάει σ' ὅλες τὶς κάμαρες, πάγ' στὴν τελευταία, τί νὰ δγῇ, βλέπ' τὴν Πεντάμορφη νὰ κοιμᾶται. Περιμένῃ νὰ ξυπνήσ', περνάει μιὰ μέρα, περνοῦνε δύο, περνοῦνε τρεῖς, ἡ Πεντάμορφη δὲν ξυπνάει, καὶ δίνῃ διαταγὴ σὶς δοῦλοί τ' νὰ τὴν πᾶνε στὸ παλάτ' τοῦ πατέρα τ' καὶ τὴν